

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

POZNÁVÁME SVĚT S KŘEMÍLKEM A VOCHOMŮRKOU

MOTTO

**Ve světnici tikaly hodiny, měly jen jednu ručičku a na číselníku bylo
kolem dokola napsáno JARO - LÉTO - PODZIM - ZIMA.**

Václav Čtvrtek: Pohádky z pařezové chaloupky Křemílka a Vochomůrky

Základní škola a Mateřská škola Pecka, okres Jičín, č.p. 38, 507 82 Pecka

Obsah

Obsah	2
1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O MATEŘSKÉ ŠKOLE.....	3
2 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY.....	4
3 PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	5
3.1 Věcné podmínky.....	5
3.2 Životospráva dětí v MŠ.....	6
3.3 Psychosociální podmínky.....	6
3.4 Psychohygiena.....	7
3.5 Řízení mateřské školy.....	7
3.6 Organizace mateřské školy.....	8
3.7 Personální a pedagogické zajištění.....	9
3.8 Spoluúčast rodičů.....	9
3.9 Spolupráce s ostatními organizacemi.....	10
3.10 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálně vzdělávacími potřebami.....	11
3.11 Podmínky vzdělávání dětí nadaných.....	11
4 ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ.....	12
4.1 Podmínky přijímání dětí.....	12
4.2 Uspořádání tříd.....	12
5 CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU.....	13
5.1 Koncepce školy.....	13
5.2 Cíle a kompetence.....	15
5.3 Metody a formy vzdělávání.....	16
6 VZDĚLÁVACÍ OBSAH.....	18
6.1 Hlavní celky.....	18
6.1.1 Témata.....	19
6.2 Konkretizované výstupy.....	20
6.3 Vzdělávací okruhy.....	39
7 EVALUAČNÍ SYSTÉM A PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA.....	40
7.1 Oblasti evaluace.....	40
7.2 Metody a formy hodnocení.....	42
8 DODATKY KE ŠKOLNÍMU VZDĚLÁVACÍMU PROGRAMU.....	44

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O MATEŘSKÉ ŠKOLE

Předkladatel: Základní škola a Mateřská škola Pecka, Pecka 38

Kontakty:

Adresa: Mateřská škola
Pecka 30, 507 82 Pecka

Telefon: 493 799 166 (ZŠ)
493 799 195 (MŠ)
731 506 023 (mobil)

Fax: 493 799 166

E-mail: info@ms-pecka.cz

Internet: www.ms-pecka.cz

Ředitelka školy: RNDr. Věra Pavlová

Koordinátor ŠVP: Jana Murdychová, vedoucí učitelka MŠ a kolektiv

Právní forma: příspěvková organizace, IČO 60114011

Zřizovatel: Městys Pecka
Pecka 2, 507 82 Pecka

Kapacita školy: 55 dětí **Počet tříd:** 2

Provoz MŠ: 6:30 – 16:00 hodin

Aktualizace ŠVP PV: 30.8.2012

Poslední vydání ŠVP PV: 1.9.2017

Číslo jednací:

2 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Provoz mateřské školy v Pecce byl zahájen již v roce 1946. Protože během několika desetiletí byla původní budova stále více nevyhovující (malé prostory, nedostatečné hygienické podmínky...), byla postavena v Pecce v osmdesátých letech 20. století nová mateřská škola. Její provoz byl zahájen 28. 8. 1986. Je umístěna blízko náměstí, v úpatí hradu Pecka, bývalým sídlem Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdruzic.

Mateřská škola je dvoutřídní s kapacitou padesát pět dětí. Od 1. 1. 2003 přešla pod právní subjekt Základní škola Pecka, Pecka 38, okres Jičín. V posledních letech do roku 2012 byly třídy v MŠ heterogenní. V září 2012 došlo k rozdělení tříd podle věku dětí. Důvodem k tomuto kroku bylo přijetí většího počtu malých dětí při zápisu na školní rok 2012/2013. I v současné době jsou třídy věkově rozděleny. S dětmi pracují čtyři pedagogické pracovnice. Provoz MŠ dále zajišťuje v jedné osobě školnice a kuchařka ve výdejně školní jídelny (dle potřeb je v mateřské škole zaměstnána pomocná uklízečka). Stravování dětí je připravováno v kuchyni základní školy a do mateřské školy je dováženo.

Ve školním roce 2014/2015 byla provedena celková rekonstrukce MŠ. Městys Pecka získal finanční podporu od Královéhradeckého kraje a tak v jarních měsících roku 2015 byly započaty stavební úpravy (výměna oken, zateplení budovy, nová fasáda, celkové vymalování budovy a zprovozněna byla samostatná kotelna). MŠ je vytápěna tepelným čerpadlem, v případě chladného počasí je vytápěna ještě plynovým kotlem. V jarních měsících roku 2016 byla provedena rekonstrukce vstupu do mateřské školy (položení zámkové dlažby před budovou, nová opěrná zeď naproti vstupu do budovy školy, záhony po bočních stranách hlavních dveří budovy a prostor pro ukládání domovního odpadu). Prostor před budovou mohou děti využívat i ke svým hrám. Pěknou budovu obklopuje školní zahrada, která po celý rok nabízí dětem plné vyžití při hrách a ostatních činnostech. Zahrada je doplněna přírodní učebnou a i ta je využívána v případě nepříznivého počasí. V letech 2014-2015 byly na školní zahradě vybudovány nové herní a výukové prvky – prolézačka a domek z vrbového proutí, záhony na pěstování zeleniny, bylinek a květin, komposty, hmatový chodník. Děti tak mají možnost nejenom si hrát, ale zapojovat se i do pracovních činností a vzdělávat se. Vzhledem k svažitému terénu je zahrada využívána ke hrám dětí i v zimních měsících.

Mateřská škola přijímá děti od 3 let, při volné kapacitě školy jsou přijímány i děti mladší.

Nově zapsaným dětem nabízíme před vstupem do mateřské školy zvykací pobyty společně s rodiči, zveme je také na nejrůznější akce mateřské školy. Z posledních nabídek rodičům nových dětí to jsou pravidelná Hravá odpoledne v MŠ.

Do budoucna bychom si přáli vybavit šatny dětí a třídy novým dětským nábytkem, podlahovou krytinou, zatahovacími dveřmi, které dělí prostory tříd na dvě části a piánem. Na školní zahradě umístit ještě několik herních prvků.

3 PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

3.1 Věcné podmínky

- Mateřská škola je dvoupatrová budova.
- V přízemí školy se nachází výdejna školní kuchyně s přílehlými místnostmi a jídelna, kde se děti stravují (dopolední svačina a oběd). Dále je zde šatna pro děti, pro personál, prádelna, úklidové místnosti, WC pro personál a kotelná školy.
- V prvním poschodí nalezneme 2. třídu, která má hernu a odpočívárnu, umyvárnu a WC pro děti, šatnu a přípravnou kuchyňku, místnost na ukládání lehátek a ložního prádla. Dále je zde místnost, která slouží k uskladnění pomůcek pro práci s dětmi.
- Na poschodí je kancelář vedoucí učitelky, úklidová místnost pro školnici a WC pro personál.
- Ve druhém patře nalezneme 1. třídu, která má rovněž hernu a odpočívárnu, která slouží jako tělocvična, dále umyvárnu a WC pro děti, šatnu a přípravnou kuchyňku, kabinet metodických pomůcek, místnost na ukládání lehátek a ložního prádla.
- Na poschodí je dále sborovna s výpočetní technikou pro pedagogické pracovnice, úklidová místnost pro školnici a WC pro personál mateřská škola má dostatečně velké prostory, které vyhovují skupinovým i individuálním činnostem dětí.
- V roce 2011 došlo k rekonstrukci sociálního zařízení v druhém poschodí, v roce 2015 k celkové rekonstrukci MŠ (viz Obecná charakteristika školy).
- Mateřská škola je vybavena starším nábytkem – skříně, podlahové krytiny. Ve třídách a v jídelně jsou nově zakoupeny stoly a židle pro děti, učitelské stoly.
- Vybavení hračkami, pomůckami je postupně doplňováno a obnovováno. Hračky jsou umístěny tak, aby na ně děti viděly, mohly si je samy brát a uklízet je na své místo. Dětský nábytek, tělocvičné nářadí, zdravotně hygienické zařízení (umývárny, toalety) a lůžka na odpočinek jsou zdravotně nezávadné, bezpečné a odpovídají počtu dětí a daným hygienickým normám.
- Děti se samy podílejí svými výtvarnými pracemi na úpravě a výzdobě šaten a schodiště mateřské školy.
- Za budovou mateřské školy se rozkládá oplocená školní zahrada s pískovištěm, houpačkami, dřevěným domkem, vláčkem, skluzavkou, kladinou, prolézací věží, domkem a tunelem z vrbového proutí, přírodní učebnou, hmatovým chodníčkem. V létě mají děti k dispozici nafukovací bazén, tříkolky a odrážedla, přenosné tabule na kreslení. Proti slunečnímu záření jsou děti chráněny velkými látkovými slunečníky. Hračky na pískoviště jsou pravidelně kontrolovány a uklízejí se v koších do úklidové místnosti.
- Vytápění školy je zajištěno tepelným čerpadlem, v případě chladného počasí se spustí plynový kotel.
- Vstup do mateřské školy je zajištěn elektronickým zámkem, příchozí do MŠ jsou vpuštěni domácím telefonem. Celý objekt mateřské školy je střežen kamerovým systémem.
- Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy podle platných předpisů týkajících se čistoty, teploty, vlhkosti vzduchu, osvětlení, hlučnosti apod.

3.2 Životospráva dětí v MŠ

- Obědy a potraviny na svačiny se do mateřské školy dovážejí z kuchyně základní školy. Kuchařka v MŠ připravuje dětem svačiny a vydává oběd.
- Děti do jídla nenutíme, ale snažíme se, aby všechno alespoň ochutnaly, vedeme je ke zdravému způsobu stravování.
- Dětem je zajištěn dostatečný pitný režim po celý den.
- Starší děti si samy nalévají pití z konvic, mají k dispozici čaj, vodu, vodu s citronem, džus.
- Mezi jídly jsou dodržovány přiměřené intervaly.
- Je zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržovány technologie přípravy jídel a nápojů, sleduje se výskyt alergenů ve stravě.
- Respektujeme individuální potřebu spánku a odpočinku dětí, dětem s nižší potřebou spánku nabízíme alternativní program (klidné hry).
- Všechny děti jsou vedeny k dodržování pravidel slušného stolování – pravidla chování v jídelně mateřské školy, používání příborů, prostírání.
- Pracovnice mateřské školy se samy chovají podle zásad zdravé výživy a poskytují dětem vzor při konzumaci jídla

3.3 Psychosociální podmínky

- Všechny děti mají stejná práva, stejné možnosti i stejné povinnosti.
- Všichni zaměstnanci školy vytváří dětem takové prostředí, aby se zde děti cítily bezpečně, jistě a spokojeně.
- Snažíme se o bezproblémové zařazování nových dětí do kolektivu a jejich adaptaci na nové prostředí, rodičům umožňujeme jejich přítomnost v MŠ během adaptace dětí.
- V dětech rozvíjíme vztah pro toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou podporu a pomoc, respektujeme individuální potřeby dětí v průběhu celého dne. Vedeme děti k dodržování pravidel chování, která jsou pro děti závazná – třídní pravidla chování.
- Postupně odstraňujeme nezdravé soutěžení mezi dětmi.
- Převažují pozitivní hodnocení, pochvaly, podporujeme dítě nebát se, pracovat samostatně, důvěřovat si.
- Pomáháme dětem uspokojovat jejich potřeby bez zbytečného spěchu a stresování.
- Pokud děti odmítnou společnou práci v kolektivu, do činností je nenutíme, jsou však motivovány k příští společné práci nebo s dětmi činnost vykonáme individuálně.

3.4 Psychohygiiena

- Všichni zaměstnanci respektují individuální potřeby dětí a napomáhají v jejich uspokojování a dodržování.
- Rodiče mají možnost přivádět své dítě do mateřské školy kdykoliv během dne dle svých potřeb.
- Děti mají denně zajištěný dostatečně dlouhý pobyt venku v dopoledních hodinách (výjimkou je mráz pod -10°C , silný déšť, náledí, popřípadě inverze).
- Spací aktivity jsou dětem upraveny dle individuálních potřeb. Do spaní v mateřské škole nikdo děti nenutí, nespavým dětem jsou nabízeny klidové činnosti ve třídě.
- Děti mají dostatek volného pohybu, především na zahradě mateřské školy a na školním hřišti ZŠ.
- Děti jsou intenzivně zapojovány do různých aktivit, ale vždy jen podle jejich schopností.

3.5 Řízení mateřské školy

- Mateřská škola je součástí právního subjektu Základní škola a Mateřská škola Pecka, vedením byla ředitelkou ZŠ pověřena vedoucí učitelka MŠ.
- Všechny pracovnice mají jasně vymezeny své povinnosti, úkoly a pravomoci (pracovní náplně, zodpovědnost pedagogických pracovníků, povinnost zaměstnanců před odchodem z pracoviště).
- Učitelky navzájem spolupracují, hovoří s rodiči, využívají jejich názorů a nápadů ke zlepšování práce.

3.6 Organizace mateřské školy

- Snažíme se vytvořit pružný denní režim s ohledem na individuální možnosti dětí, na jejich zájem o činnosti a jejich potřeby.
- Při nástupu dítěte do MŠ je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim podle potřeb dítěte a rodičů.
- Usilujeme o vyváženost spontánních a řízených činností, snažíme se, aby děti měly dostatek prostoru a času pro spontánní hru, vytváříme hrací koutky.
- Vytváříme podmínky pro individuální a skupinové činnosti dětí.
- Plánování činností vychází z potřeb, zájmů a možností dětí a ze konkrétních situací, které se mohou vyskytnout.
- Do denního programu zařazujeme řízené zdravotně-preventivní pohybové aktivity.
- Ke spojování tříd dochází pouze při ranních (6:30–7:30) a odpoledních (15:00–16:00) činnostech a v době omezeného provozu školy – prázdniny v ZŠ. Děti se nenásilnou formou seznamují s prostředím a vybavením druhé třídy.

Organizace dne v mateřské škole

6:30 – 8:00	Příchod dětí do mateřské školy, předávání dětí pedagogickým pracovnícím do třídy, volně spontánní zájmové aktivity
8:00 – 8:30	Pohybové aktivity, relaxace
8:30 – 9:00	Osobní hygiena, dopolední svačina
9:00 – 9:45	Řízené aktivity, cílené činnosti, výchovně vzdělávací činnost, práce s integrovanými dětmi
9:45 – 11:30	Osobní hygiena, příprava na pobyt venku, pobyt dětí venku, příp. náhradní činnost
11:30 – 12:30	Oběd a osobní hygiena dětí
12:30 – 14:00	Spánek a odpočinek dětí respektující rozdílné potřeby dětí, individuální práce s dětmi s nižší potřebou spánku, zájmové činnosti
14:00 – 14:30	Odpolední svačina, osobní hygiena
14:30 – 16:00	Volné činnosti a aktivity dětí, dokončování prací dětí, zájmové činnosti a pohybové aktivity dětí, v případě pěkného počasí mohou probíhat na zahradě mateřské školy

3.7 Personální a pedagogické zajištění

Pedagogické pracovnice

- V MŠ jsou čtyři pedagogické pracovnice, všechny mají předepsanou odbornou kvalifikaci – úplné střední odborné vzdělání.
- Vzdělání si doplňují dle plánu DVPP.
- Učitelky navzájem spolupracují:
 1. společně vytváří ŠVP a TVP;
 2. konzultují nápady, návrhy, podněty, ale i případné problémy a jejich řešení;
 3. provádí evaluaci svoji i dětí;
 4. spolupracují se ZŠ a odbornými pracovníky PPP a logopedické poradny.

Nepedagogické pracovnice

- VMŠ pracuje 1 provozní pracovnice.
- Její úkoly jsou:
 1. zajištění čistoty, úpravy a hygieny prostředí MŠ;
 2. zajištění výdeje svačin a obědů, zajištění;
 3. praní a žehlení prádla, povlékání ložního prádla.

3.8 Spoluúčast rodičů

- S rodiči vedeme individuální rozhovory o vzdělávání a výchově dětí, nabízíme možnost vstupu rodičů do třídy na přiměřeně dlouhou dobu.
- Snažíme se o zapojení rodičů do různých akcí MŠ, organizujeme společné schůzky, setkání a akce s rodiči, tematická odpoledne pro rodiče s dětmi.
- Respektujeme soukromí rodiny, podporujeme rodinnou výchovu.
- Informujeme rodiče o úspěších a problémech dítěte, společně řešíme výchovné problémy dětí.
- Rodiče mají možnost prohlédnout si výsledky práce dětí – výkresy, pracovní listy...
- Snažíme se o vytvoření partnerství mezi MŠ a rodinou.
- Snažíme se o pravidelnou vzájemnou informovanost, seznamování se záměry a programy MŠ – nástěnky, webové stránky MŠ, Peckovské listy.
- MŠ realizuje pro rodiče poradenskou službu s PPP, SPC, logopedickou poradnou.
- MŠ nabízí rodičům rozšiřující a zájmové aktivity pro děti.
- Důležité dokumenty školy mají rodiče k dispozici k běžnému nahlédnutí v šatnách u jednotlivých tříd.
- Spolupráce funguje jedině na základě partnerství a vzájemné důvěry. Snažíme se rodiče vést k tomu, aby o případných problémech včas a otevřeně hovořili a společně hledali řešení.
- Zachováváme naprostou diskretnost a jsme si vědomé, že často pracujeme s diskretními informacemi. Poskytujeme pouze informace a rady, které jsou v naší kompetenci.

3.9 Spolupráce s ostatními organizacemi

- **se ZŠ v Pecce** – společná příprava dětí na vstup do ZŠ, návštěvy dětí v 1. třídě, společná divadelní a hudební představení, besídky (Mikulášská, vánoční), vzájemné konzultace učitelek a výměna zkušeností, odpolední programy pro děti i rodiče, společné sportovní aktivity
- **s Úřadem Městyse Pecka** – údržba zahrady MŠ, potřebné opravy v MŠ, zprávy do Peckovských listů
- **s místní knihovnou a knihovnou v Nové Pace** – návštěva a prohlídka knihovny, seznamování s pověstmi o Pecce a blízkém okolí, besedy o knihách, nabídky vhodných knih pro děti
- **s SDH Lhota u Pecky** – fyzická, materiální i finanční pomoc při konání různých akcí MŠ
- **s SDH Pecka** – materiální a finanční pomoc při Dětském karnevalu, návštěvy hasičské zbrojnice, besedy v MŠ
- **s SDH Staňkov, Kal** – finanční pomoc při akcích
- **s HZS Nová Paka** – návštěvy a prohlídky požární zbrojnice
- **s Policií ČR** – besedy s dětmi
- **se SOŠPg Nová Paka** – Mikulášská besídka a nadílka, pěvecká soutěž Novopacký slavíček
- **s DDM Nová Paka a Lomnice nad Popelkou** – poznávací a vzdělávací programy pro děti
- **se Spolkem Bezdržic** – pomoc při akcích – Masopust, Pouťová Pecka,...
- **s Plaveckým bazénem Nová Paka** – pořádání plaveckého kurzu pro děti (dle zájmu rodičů)
- **s MŠ Novopacka** – sportovní olympiáda MŠ, pěvecký koncert na hradě Pecka
- **s Koupalištěm Pecka** – hravá a sportovní dopoledne na koupališti, využívání sportovního zařízení, účast MŠ na lyžování na historických lyžích
- **s hradem Pecka** – výstava a prodej výrobků dětí MŠ k Velikonocům, prohlídky hradu, návštěva Bílé paní
- **s DPS Pecka** – vánoční a velikonoční vystoupení dětí (dle zájmu DPS), vyrábění dárků a přání
- **s ZUŠ Nová Paka** - návštěva koncertů, pomoc při výběru nových dětí
- **s ZUŠ Hořice** – koncerty a taneční vystoupení pro děti, pomoc při výběru nových dětí
- **s PPP Jičín a logopedická poradna v Nové Pace, v Hořicích** – odborná vyšetření, odborné logopedické vyšetření dětí, individuální pohovory o dětech
- **s ekologickým centrem Sever Horní Maršov** – účast na vzdělávacích akcích
- **s Jednotou COOP Nová Paka** – propůjčování chaty na prodloužený víkendový pobyt předškoláků na horách, propůjčování výlohy prodejny na prezentaci MŠ na veřejnosti
- **s PrimaVizus** - screeningové vyšetření zraku dětí
- **ostatní sponzoři MŠ** – E+M Manufacturing Pecka, BAG Vidonice, Uzeniny Beta Pecka, pekárna Vidonice

3.10 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálně vzdělávacími potřebami

- V případě přijetí dítěte s mentálním či tělesným postižením bude vytvořen individuální plán k rozvoji potřeb dítěte a jeho integraci do kolektivu běžné třídy.
- Dále bude vypracován plán individuálního přístupu, zapojení pedagogické asistentky do procesu vzdělávání dítěte /popř. pomoc rodičů/, tak, aby se dítě mohlo dle svých schopností a možností zařazovat do běžného kolektivu dětí a do činností, které děti v MŠ vykonávají.
- Dle potřeby bude MŠ zajistíme pomůcky a potřeby ke vzdělávání dítětem s jakýmkoliv postižením. V současné době MŠ nenavštěvuje žádné takové dítě.
- Na mateřské škole pracují 2 učitelky, které mají kurz logopedického asistenta a s dětmi provádí individuální logopedickou péči, spolupracují s logopedickou poradnou i s rodiči dětí.

3.11 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

- Zařazení dítěte do těchto aktivit probíhá po konzultaci s rodiči.
- Metodou včasné diagnostiky se snažíme u dětí odhalit mimořádné schopnosti či nadání a rozvíjet je v zájmových činnostech s dětmi.
- **Logopedická péče** – probíhá ve spolupráci s Logopedickou poradnou v Hořicích a v Nové Pace. V průběhu září navštíví MŠ logopedka, která na žádost rodičů vyšetří vybrané děti. Po obdržení zprávy z vyšetření s dětmi intenzivně pracujeme společně s rodiči na odstranění logopedických vad.
- **Pěvecké činnosti** – harmonický rozvoj pěveckých, rytmických, dechových schopností a dovedností, zvládat základy hry na jednoduché hudební a rytmické nástroje.
- **Výtvarné činnosti** – harmonický rozvoj estetického vnímání, citění a prožívání, rozvoj výtvarných schopností a dovedností.
- **Tělovýchovné činnosti** – rozvoj pohybových dovedností v oblasti hrubé motoriky, péče o správný růst dítěte, jeho somatický a funkční vývoj - probíhají v odpoledních hodinách.
- **Taneční činnosti** – harmonický rozvoj schopností dětí vyjádřit hudbu pohybem, rozvoj estetického citění.
- **Plavecký výcvik** – děti se seznamují se základními plaveckými dovednostmi a plaveckými technikami pod vedením odborného instruktora.

4 ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

4.1 Podmínky přijímání dětí

- Zápis do mateřské školy je vyhlašován v měsíci květnu pro následující školní rok (plakáty, webové stránky školy, místní tisk).
- Přijímání dětí se řídí Kritérii přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání.
- Přijímány jsou děti zpravidla od 3 do 6 let, při nenaplněné kapacitě školy jsou přijímány i děti od 2 let – dítě by mělo být vyžralé po fyzické i psychické stránce, aby pobyt v MŠ neměl pro něho nežádoucí účinky.
- Při volné kapacitě jsou přijímány děti i během školního roku.
- S účinností od 1. 1. 2017 je předškolní vzdělávání od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení povinné školní docházky, povinné.
- Poskytování předškolního vzdělávání je podle školského zákona veřejnou službou.

4.2 Uspořádání tříd

- V mateřské škole se děti vzdělávají ve dvou třídách. Děti jsou rozděleny do tříd podle počtu přihlášených dětí do MŠ na každý školní rok.
 1. **třída U Křemílka** – děti mladšího školního věku (zpravidla od 2 do 4 let), počet dětí v této třídě bývá nižší
 2. **třída U Vochomůrky** – děti staršího školního věku a předškolní děti s dětmi s OŠD (zpravidla od 4,5 do 6 let)
- Třídy nemají žádná další specifická zaměření. V obou třídách pracují učitelky s dětmi podle vypracovaného Třídního vzdělávacího programu, který je doplňován dalšími aktivitami a programy, které učitelky pro děti plánují a připravují.
- Vzdělávání je uskutečňováno ve všech činnostech a situacích, které se během dne vyskytnou. Specifickou formou je didakticky zacílená činnost, kde učitelky naplňují konkrétní vzdělávací cíle formou záměrného a spontánního učení. Toto učení je založené na aktivní účasti dítěte, na smyslovém vnímání, prožitkovém učení, a to jak ve skupinách, tak i individuálně. Všechny činnosti obsahují prvky hry a tvořivosti.
- Pro děti s odkladem školní docházky jsou vytvářeny individuální plány. V případě přijetí dítěte s mentálním či tělesným postižením je rovněž vytvořen individuální plán k rozvoji potřeb dítěte a jeho integraci do kolektivu.

5 CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

5.1 Koncepce školy

Školní vzdělávací program byl vytvořen v souladu s RVP PV za přispění všech učitelů školy. Jeho motivační název je „Poznáváme svět s Křemílkem a Vochemůrkou“. Ke zvolení názvu nás inspirovaly dětské pohádkové postavičky, které děti doprovázejí na různých akcích školy, na dětském karnevalu apod.

Cílem naší školy je zajistit dětem takové podmínky, aby před vstupem do základní školy byly připraveny podle svých individuálních možností co nejlépe po stránce fyzické, psychické, interpersonální, sociální i environmentální. Ke splnění tohoto cíle chceme poskytovat dětem pestrou nabídku činností a aktivit. V MŠ poskytujeme dětem standardní i nadstandardní péči.

10 x ANO PRO NAŠE DĚTI

1. Chceme mít v naší mateřské škole děti zdravé, šťastné, spokojené, usměvavé, vyrovnané, zdravě sebevědomé, samostatné a aktivní.
2. Chceme předávat a zprostředkovávat dětem základní životní zkušenosti v přirozeném prostředí vrstevníků, tvořit základy celoživotního vzdělání podle jejich možností, zájmu a potřeb.
3. Chceme dětem vytvářet klidné, bezpečné a podnětné prostředí, plné pohody, porozumění, kde jsou učitelky dětem laskavým a chápavým kamarádem a partnerem.
4. Chceme děti učit vyjádřit se, učitelky by měly dobře oceňovat jejich nápady, projevat důvěru v jejich schopnosti, zbavovat děti obav ze selhání, povzbuzovat je a zbytečně nekritizovat.
5. Nesmíme zapomínat na individuální přístup k dítěti. Činnosti a aktivity musí odpovídat možnostem dětí, nelze děti podceňovat či přeceňovat, je důležité ponechávat prostor dětem k samostatnému rozhodování o svých činnostech – učitelka dětské počinání pouze nenápadně řídí.
6. Vycházíme vstříc nadaným i méně nadaným dětem v závislosti na jejich individuálních schopnostech a potřebách, důraz klademe na rozvíjení péče o děti se specifickými vadami, hlavně s vadami výslovnosti. Snažíme se dětem poskytovat dostatek podnětů pro jejich odstraňování a snažíme se je společně s logopedy a rodiči odstraňovat.
7. Chceme, aby byla s rodiči dobrá spolupráce, vzbuzovat a podporovat jejich zájem o dění ve škole a aby se rodiče více zapojovali do mimoškolních aktivit – účast na akcích pro děti, účast na besedách, přednáškách. Potřebujeme mít rodiče jako rovnocenné partnery při výchově a vzdělávání dětí. Od rodičů vyžadujeme upřímné a čestné jednání.
8. Směřujeme děti k tomu, aby získávaly základní znalosti environmentální výchovy, aby se učily přírodu a životní prostředí nejen poznávat, ale především chránit.
9. chceme, aby se u dětí posiloval kladným směrem vztah k místu, kde děti bydlí, aby poznávali blízké i vzdálenější okolí, aby se seznamovaly s lidovými tradicemi a zvyky a měly možnost poznávat kouzla lidové slovesnosti – lidové pranostiky a přísloví.
10. Všechny tyto činnosti a mnohé další, které dětem v mateřské škole nabízíme, musíme dětem předkládat formou hry, nenásilného přístupu a působení na děti. Hry a činnosti s dětmi musí být zaměřeny tak, aby děti zaujaly. Abychom udrželi zájem a chuť dětí poznávat stále něco nového, je nesmírně důležitý vztah mezi cílem našeho snažení a jeho obsahem, stejně jako návaznost a postupnost výchovného a vyučovacího procesu.

„Všechno, co opravdu potřebuji znát, jsem se naučil v mateřské škole.“

(Citát amerického spisovatele, pastora, filosofa, učitele, zpěváka a malíře Roberta Fulghuma)

5.2 Cíle a kompetence

DLOUHODOBÉ CÍLE VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

1.cíl: **Rozvoj dítěte a jeho schopnosti učení**

Předpokladem naplňování tohoto cíle je:

- podporovat zdravý tělesný rozvoj dítěte, jeho spokojenost, pohodu;
- systematicky rozvíjet řeč dítěte a cvičit schopnosti a dovednosti, které dítěti umožňují a usnadňují proces jeho dalšího rozvoje a učení;
- podporovat stále dokonalejší chápání okolního světa a dětskou radost z rozšiřujících se možností zasahovat do jeho dění;
- motivovat dítě k aktivnímu poznávání, povzbuzovat jeho chuť k učení, zájem;
- poznávat nové a objevovat neznámé, porozumět věcem a jevům kolem sebe;
- rozvíjet schopnost přemýšlet a rozhodovat se, rozvíjet všechny poznávací a tvůrčí schopnosti dětí, jejich fantazii, zájmy a nadání;
- přispívat k elementárnímu dětskému chápání vývoje, pohybu a proměn, rozvíjet schopnost dítěte přizpůsobovat se, reagovat na změny a vyrovnávat se s nimi.

2.cíl: **Osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost**

Předpokladem naplňování tohoto cíle je:

- poskytovat dítěti možnost poznávat takové hodnoty, jako je nedotknutelnost lidských práv, individuální svoboda, stejná hodnota a rovnost všech lidí, soucítění se slabými a ohroženými, péče o druhé a ohled na jiné, hodnoty spojené se zdravím a životním prostředím a důstojnými vztahy mezi lidmi;
- v rozsahu lidských možností přispívat k předávání kulturního dědictví, jeho hodnot, tradic jazyka a poznání;
- rozvíjet schopnost komunikovat, spolupracovat, spolupodílet se na činnostech a rozhodnutích;
- vést děti k sociální soudržnosti, připravovat je na život v multikulturní společnosti, aby vnímaly různost kulturních komunit a měly porozumění pro jejich rozdílné i vzájemné sbližování.

3.cíl: **Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí**

Předpokladem naplňování tohoto cíle je:

- rozvíjet poznávání sama sebe, vlastních zájmů, možností a potřeb;
- vést děti k rozvoji sebevědomí a získání zdravé sebedůvěry;

- vést dítě k zájmu podílet se na společném životě a činnostech ve škole i v rodině (učit se spolupracovat, akceptovat a tolerovat druhé);
- vést dítě k poznání, že může svou životní situaci ovlivňovat, může jednat svobodně, že však za to, jak se rozhodne a co udělá, odpovídá.

4.cíl: **Respektování individuálních potřeb a možností dítěte**

Předpokladem naplňování tohoto cíle je:

- vytvořit každému dítěti optimální podmínky k rozvoji jeho osobnosti, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti;
- tam, kde je to potřebné a účelné, je nutno pro jednotlivé děti sestavovat individuální vzdělávací programy;
- u dětí mimořádně nadaných doplnit nabídku dalších aktivit podle zájmu a mimořádných schopností dítěte.

Specifické vzdělávací cíle a očekávané klíčové kompetence jsou rozpracovány v jednotlivých vzdělávacích okruzích.

5.3 Metody a formy vzdělávání

Na mateřské škole učitelé při své práci využívají především tyto metody práce:

- hlavní a nejdůležitější formou vzdělávání je hra a spontánní aktivity dětí;
- uplatnění prožitkového a kooperativního učení hrou, založené na přímých zážitcích dítěte, vlastní aktivitě, experimentování – výklad je omezen na minimum;
- uplatnění situačního učení založeného na praktických ukázkách životních souvislostí a spontánní sociální učení založené na přirozené nápodobě;
- využívání spontánních nápadů dětí, poskytování dostatečného prostoru pro jejich plány a jejich myšlenky přenášet do her;
- uplatňování spontánní i řízené aktivity, vzájemně provázané a vyvážené;
- motivování didakticky zaměřené činnosti se zastoupením spontánního i záměrného učení individuálně, skupinově nebo společně celá třída;
- uskutečňování vzdělávání na základě integrovaných témat, které nerozlišují vzdělávací oblasti, ale nabízí dítěti obsah v přirozených souvislostech, vazbách a vztazích, vychází ze života kolem nás, prolínají při všech činnostech a situacích, které se v mateřské škole vyskytnou;
- probouzení v dětech aktivního zájmu a chuti dívat se kolem sebe – naslouchání, objeďování, mít odvahu ukázat, co všechno už děti samy umí, zvládnou a dokážou;
- hledání samostatné cesty tvořivým myšlením a vlastním nápadem, učení přiměřenému sebeprosazování.

pedagogické zásady:

- Respektujeme jedinečnost každého dítěte, chápeme jej jako neopakovatelnou osobnost, která má právo být sama sebou (přijímáme děti se vstřícností, partnerským vztahem a poskytujeme vhodné vzory chování).
- Uplatňujeme citlivost, ohleduplnost, lásku a uznání ze strany všech zaměstnanců školy – jednáme vždy důstojně.
- Zajišťujeme dětem pocit jistoty a bezpečí (motivací, taktním vedením) a respektujeme práva dětí, zvláště právo na hru.
- Poskytujeme dětem dostatek možností projevit vlastní city, sdělovat dojmy, prožitky a hovořit o nich.
- Poskytujeme dětem dostatek ochrany a osobního soukromí, všímáme si maličností v chování dětí a nepřehlídíme nežádoucí chování.
- Chráníme děti před negativními vlivy společnosti v úzké spolupráci s rodinou.

6 VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Je rozdělen na čtyři základní celky. Každý celek je rozpracován na jednotlivé měsíce s příslušným názvem tématu. V třídním vzdělávacím programu je na každý týden zvoleno jedno podtéma. Vzdělávání dětí je rozděleno do vzdělávacích oblastí.

Stanovené vzdělávací cíle vycházejí z pěti oblastí předškolního vzdělávání:

- **Dítě a jeho tělo**
- **Dítě a jeho psychika**
 1. jazyk a řeč
 2. poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace
 3. sebepojetí, city a vůle
- **Dítě a ten druhý**
- **Dítě a společnost**
- **Dítě a svět**

Celoroční vzdělávací blok **Poznáváme svět s Křemílkem a Vochemůrkou** je koncipován tak, aby:

- dítě mělo možnost získávat potřebné dovednosti, užitečné poznatky, poznávat žádoucí hodnoty a získávat samostatné postoje;
- přispíval k rozvoji dítěte a jeho učení v oblasti biologické, psychologické, interpersonální, socio-kulturní a environmentální.

6.1 Hlavní celky

- 1) Barevný podzim s Křemílkem a Vochemůrkou
- 2) Bílá zima s Křemílkem a Vochemůrkou
- 3) Voňavé jaro s Křemílkem a Vochemůrkou
- 4) Veselé léto s Křemílkem a Vochemůrkou

6.1.1 Témata

1. Barevný podzim s Křemílkem a Vochomůrkou

- a) Křemílek a Vochomůrka se těší do školky – září
- b) Babí léto s Křemílkem a Vochomůrkou – říjen
- c) Křemílkova a Vochomůrkova kouzelná paleta podzimu – listopad

2. Bílá zima s Křemílkem a Vochomůrkou

- a) Křemílek a Vochomůrka a jejich tajemná očekávání – prosinec
- b) Křemílek a Vochomůrka a jejich sněhové radovánky – leden
- c) Křemílek a Vochomůrka v zimním království – únor

3. Voňavé jaro s Křemílkem a Vochomůrkou

- a) Sluníčko láká Křemílka a Vochomůrku ven – březen
- b) Jarní kouzlení s Křemílkem a Vochomůrkou – duben
- c) Voňavé procházky s Křemílkem a Vochomůrkou – květen

4. Veselé léto s Křemílkem a Vochomůrkou

- a) Na výletě s Křemílkem a Vochomůrkou – červen
- b) Prima prázdniny s Křemílkem a Vochomůrkou – červenec, srpen

Podrobně rozpracovaná Podtémata jsou uložena ve Třídním vzdělávacím programu a jsou denně využívána při každodenním plánování a práci učitelek mateřské školy s dětmi.

6.2 Konkretizované výstupy

1. Dítě a jeho tělo (oblast biologická)

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti biologické je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je k zdravým životním návykům a postojům.

Fyzický rozvoj a pohybová koordinace

- postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly;
- běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze;
- vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu;
- otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace;
- zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení;
- házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí;
- užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla);
- pohybovat se bezpečně ve skupině dětí;
- pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku);
- přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů;
- pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více);
- být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě;
- pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus;
- doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech);
- zvládnout jednoduchý pracovní postup při skládání papíru;
- vést děti k pečlivosti při skládání papíru;
- podporovat správné držení těla, koordinaci rukou při chůzi a běhu;
- orientovat se v prostoru, chůze a běh s vyhýbáním;
- vědomě opakovat předvedené cviky;
- upevňovat přímé držení těla;
- procvičovat běh s vyhýbáním;
- procvičovat skoky, poskoky mezi překážkami, postřeh a pohotovost;
- procvičovat běh k určenému cíli na signál;
- procvičovat běh na signál, procvičovat poskoky na signál;
- zvládnout základní pohybové dovednosti na sněhu;
- udržovat rovnováhu na ledové ploše;
- upozorňovat na nebezpečí na sněhu a ledu;
- zařazovat cviky pro získávání nácviku přímého držení těla;
- rozvíjet pohybové dovednosti a ladnost pohybu;

- procvičovat chůzi za vedoucím dítětem, pohotovost při reakci na signál;
- procvičovat chůzi v daném útvaru;
- učit se dovednosti při hodů na cíl;
- učit se správnému náprahu, postavení nohou a mrštění paže horním obloukem;
- upevňovat postřeh a pohotovost na pohybující se míč, chytit ho po odrazu od země;
- procvičovat lehký, pružný běh a reakci na signál;
- procvičovat běh s vyhýbáním za pohotové orientace v prostoru;
- běhat s výskokem a dotykem na zavěšené předměty;
- procvičovat s dětmi chůzi a běh podle hudby;
- zdokonalovat stabilitu a rovnováhu;
- procvičovat obratnost a pohotovost při podlézání;
- procvičovat správnou reakci na barevný signál;
- procvičovat běh se zastavením na signál;
- protahovat jednotlivé svalové oblasti;
- zvládnout seskoky z vyšší roviny na měkkou podložku;
- zvládnout chůzi s překračováním, zvládnout ji se změnami směru;
- procvičovat pohotovost a postřeh, běh s vyhýbáním volně v prostoru;
- procvičovat obratnost při předávání náčiní;
- podporovat rychlou reakci na pohyb ruky před tělem a za tělem;
- doladit pohybové dovednosti s hudbou a zpěvem.

Jemná motorika, koordinace ruky a oka

- upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje;
- tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím;
- vést stopu tužky při kresbě, apod.;
- napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena;
- pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku) ;
- zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou);
- kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů;
- zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly);
- využívat plochu při kreslení a malování;
- zvládnout techniku malování a vymývání štětce;
- podporovat pracovní zručnost a dovednost s různým materiálem, s přírodním materiálem;
- přesnost, pečlivost a samostatnost při nalepování;
- naučit se zacházet s modelínou;

- procvičovat drobné prstové svaly při vytrhávání a nalepování papíru;
- uvolňovat ruku v zápěstí i v loktu (příprava na psaní);
- lehce držet tužku, uvolňovat zápěstí a ruku pro budoucí psaní;
- ovládat koordinaci ruky a oka;
- učit se nanášet lepidlo v přiměřeném množství, čistota práce;
- procvičovat drobné manipulační schopnosti;
- vést děti ke správnému držení tužky s vyvinutím lehkého a rovnoměrného tlaku;
- vést děti k tvořivému využívání různých hraček a pomůcek při hrách;
- zdokonalovat funkci drobných prstových svalů;
- vést děti ke správnému držení nůžek při vystřihování;
- dodržovat bezpečnost při práci s nůžkami;
- opatrně zacházet s křehkým materiálem (vejčumky);
- rozvíjet fantazii při sestavování a skládání z přírodnin (kamínky, kaštiny..);
- procvičovat uvolňování zápěstí a dbát na lehkost při kreslení;
- učit se míchat barvy.

Sebeobsluha

- pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník);
- samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky;
- samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek;
- postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky;
- udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce;
- učit se ukládat věci na svoji značku;
- zvládnout jednoduché úklidové činnosti;
- upevňovat návyky při stolování;
- samostatnost při pracovních dovednostech s papírem a lepidlem;
- vědět, že o své okolí musíme pečovat, udržovat pořádek a ukládat věci na určené místo;
- zvládnout jednoduché úklidové činnosti;
- podporovat zvládnutí sebeobsluhy u dětí, hygienických návyků;
- umět si připravit pomůcky, dbát na jejich správné ošetření a uložení.

Zdraví, bezpečí

- pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek);
- mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách;
- znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek;

- uvědomovat si, co je nebezpečné;
- projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám;
- chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě) ;
- znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci);
- vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat);
- bránit se projevům násilí;
- procvičovat zrakové vnímání a paměť;
- rozvíjet chuťové, zrakové a hmatové vnímání u dětí;
- rozvíjet poznatky o těle;
- rozvíjet poznatky o základních funkcích jednotlivých částí těla;
- poznat a pojmenovat základní a některé doplňkové barvy;
- procvičovat pravou a levou ruku;
- seznámit děti s pěti smysly člověka;
- osvojit si poznatky o těle a o svém zdraví;
- posilovat zájem o svoji bezpečnost, upozorňovat na nebezpečí úrazu;
- vědět jak předcházet některým nemocem;
- předcházet úrazům při dětských hrách a činnostech;
- rozšiřovat aktivity, které mohou zdraví člověka podporovat a vědět, které mohou poškozovat;
- procvičovat správné dýchání při cvičení.

2. Dítě a jeho psychika (oblast psychologická)

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti psychologické je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení.

Jazyk a řeč

Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, dorozumívání, vyjadřování

- vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu
- spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií
- znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)
- mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí
- používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky
- dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)
- dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)
- sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat
- předat vzkaz
- chápat jednoduché hádanky a vtipy
- poznat jak najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu
- poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma)
- rozkládat slova na slabiky
- vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova
- rozlišit krátké a dlouhé samohlásky
- znát, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit
- vnímat jednoduché písně, rýmy, popěvky v cizím jazyce
- ověřovat si úroveň výslovnosti a vyjadřovacích schopností
- rozvíjet smyslové vnímání a zvukovou paměť
- rozvíjet komunikativní schopnosti
- rozšiřovat slovní zásobu o slova, jevy a činnosti, které souvisejí s přírodou
- rozvíjet sluchové dovednosti při skládání slov
- rozvíjet cit pro fonetický sluch a provádět jednoduché sluchové analytické činnosti
- použít všechny druhy slov při vyprávění, při popisování
- objevovat vytváření zdobnělin
- rozvíjet u dětí schopnost klást otázky a souvisle na ně odpovídat
- věnovat péči správné výslovnosti a výraznosti řeči
- upevňovat používání přídavných jmen
- usilovat o souvislost, obsažnost a přirozenost dětského vyjadřování

- vhodnými prostředky přivádět děti k používání jednoduchých souvětí
- rozvíjet poznávání a užívání dvojice slov významově protikladných
- rozvíjet vyjadřovací schopnosti - procvičovat slovesa
- vést děti k významově přesnému pojmenování předmětů, jevů, činností a vztahů mezi nimi
- aktivně používat slovní zásobu v odpovídajícím významu
- dodržovat správnou výslovnost všech hlásek a hláskových skupin
- seznamovat děti s vytvářením zdvojnásobení a stupňováním přídavných jmen, umět je používat v běžné řeči
- rozvíjet souvislé vyjadřování dětí
- v řečovém projevu používat jednoduché věty a souvětí
- obohacovat dětský slovník o nová slova
- rozvíjet kultivovaný projev dítěte
- umět popsat situaci a děj
- ovládat dech a tempo řeči
- seznamovat děti s významem
- vytleskávat slova na slabiky
- pomocí vhodných otázek rozvíjet souvislé vyjadřování dětí
- objevovat délku slov vytleskáváním
- objevovat a sluchově rozlišit počet slabik ve slově
- poznávat hlásku na začátku a na konci slova

Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace

Vnímání

- zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)
- rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus
- sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech
- rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy (červená, modrá, žlutá), barvy složené (oranžová, zelená, fialová), další barevné kvality (odstíny aj.) a vlastnosti objektů např. lesk, hladkost a jiné specifické znaky
- správně reagovat na světelné a akustické signály
- rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)
- odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat
- rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin)
- rozlišovat ovoce, zeleninu, objevovat význam ovoce a zeleniny pro zdraví člověka
- rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost
- určovat hlásku na začátku slova

- umět se orientovat podle sluchu
- poznat a pojmenovat základní barvy, rozlišovat barvy doplňkové
- poznávat hlásku na začátku a na konci slova
- umět napodobit hlasy zvířat
- rozvíjet u dětí schopnost citlivého a soustředěného vnímání textu
- porovnat s dětmi a hodnotit knižní ilustrace
- procvičovat zrakové vnímání a rozlišovací schopnosti

Pozornost, soustředění, paměť

- soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)
- dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost
- udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech
- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu
- zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho
- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)
- pamatovat si postup řešení (např. postup jednoduché stavby, postup řešení labyrintu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázku na konkrétním místě - Pexeso)
- zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i událostí – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek
- uplatňovat postřeh a rychlost
- rozvíjet intonaci, pěvecké dovednosti
- zajišťovat pěveckou úroveň třídy, zpívat si pro radost
- vyslechnout příběh s dětským hrdinou
- klást základy pro významnost recitace
- učit se zpívat sólově i v menších skupinách
- rozvíjet vyjadřovací schopnosti dětí formou vyprávění
- vyjadřovat samostatně myšlenky a pocity
- umět pěkně a kultivovaně přednést báseň
- seznamovat děti s hudebními nástroji a rozeznat je poslechem
- zaměřit se na rozvoj myšlenkového procesu a vyjadřovacích schopností
- používat v řeči podstatná, přídavná jména, slovesa, popřípadě ostatní druhy slov
- umět používat předložkové vazby
- zapamatovat si krátký text
- umět soustředěně vyslechnout literární text

Tvořivost, vynalézavost, fantazie

- rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie
- spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného
- vyjadřovat fantazijní představy
- dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)
- vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)
- vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)
- tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)
- s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)
- dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy, např. stavby z kostek
- navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)
- experimentovat s výtvarně netradičními materiály
- využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí
- improvizovat a hledat náhradní řešení
- rozvíjet estetické činnosti literární a dramatické
- rozvíjet schopnost vyjádřit hudbu pohybem
- doprovázet zpěv dětí jednoduchou hrou na hudební nástroje
- hrát si s hudebními hádankami
- zvyšovat nároky na rytmické doprovody k písňím a potlesky v rytmu
- pokusit se vytvářet vlastní doprovody na dětské hudební nástroje
- vést děti k uvědomění si rýmu, upozornit na rýmovaná slova
- zkoušet hravou formou vlastní rýmování
- učit je chápat jednoduchá obrazová přirovnání v básních
- podněcovat děti k estetickým aktivitám navozeným zážitky z poslechu - pokusit se je namalovat

Rozlišování obrazných a grafických symbolů, grafické vyjadřování

- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)
- pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektrina, zákaz rozdělávání ohně, koupání, skákání do vody atd.)
- rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky)
- sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů

- objevovat význam ilustrací, soch, obrazů
- poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvary (např. použít nějaký symbol)
- napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svislá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.)
- napodobit některá písmena, číslice
- poznat některé hudební znaky
- hledat podstatné znaky, společné znaky a rozdíly

Časoprostorová orientace

- rozlišovat vpravo – vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět
- rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů) a těchto pojmů běžně užívat
- rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů
- orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed)
- orientovat se v prostoru podle slovních pokynů
- orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne)
- rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu)
- rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky
- orientovat se na ploše
- určit a pojmenovat polohu předmětu
- řešit jednoduché labyrinty, hledat cesty k určenému cíli, porovnat krátké a dlouhé cesty
- rozlišovat pojmy vpravo vlevo, určování pravé a levé strany vzhledem k vlastní osobě, vzhledem k jinému objektu
- pomocí tvoření dvojice učit srovnávat množství prvků ve skupině
- procvičit orientaci a prostorové představy
- rozkládat soubor předmětů na skupiny, určit počet jejich prvků a opět skupiny sjednotit

Základní předmatematické představy, početní a číselné pojmy a operace

- rozpoznat geometrické tvary - čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník
- rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, větší – menší, nejmenší – největší, dlouhý- krátký, vysoký - nízký, stejný)
- rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký – těžký, lehčí – těžší, nejlehčí – nejtěžší, stejně těžký)
- porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztrždit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)
- orientovat se v číselné řadě 1 – 10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků

- posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně)
- chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček)
- chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky
- řešit labyrinty (sledovat cestu)
- procvičovat početní představy 1-3
- určovat počet a vést děti k osvojení číselné řady 1-6
- určovat počet a pořadí v řadě
- poznávat počet a umět ho zaznamenat
- porovnávat, třídit a řadit předměty podle určitého pravidla
- umět objevovat, rozlišit a porovnat ve svém okolí základní geometrické tvary a správně je pojmenovat
- objevovat počet při manipulaci s hračkami, předměty
- upevňovat číselnou řadu 1-10
- procvičovat znalost prostorových vztahů, množství, počet přidáváním a odebíráním předmětů
- počítáním upevňovat znalost číselné řady 1-10
- objevovat počet pomocí zrakového vnímání
- chápat základní číselné a prostorové pojmy
- vnímat počet zrakem, hravou formou určovat počet sčítáním

Řešení problémů, učení

- slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápad“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl
- samostatně se rozhodnout v některých činnostech
- jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí
- vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je
- projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích
- verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)
- přicházet s vlastními nápady
- projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat
- nechat se získat pro záměrné učení
- odlišit hru od systematické povinnosti
- zacházet s předměty digitální technologie, využívat nejzákladnější funkce počítače (zapnout-vypnout, práce s myší, jednoduchou klávesnicí)

Sebepojetí, city, vůle

Sebevědomí, sebeuplatnění

- přijímat pobyt v mateřské škole popř. i na ozdravně rekreačním pobytu jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)
- zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé
- samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)
- respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)
- snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor
- umět kooperovat, dohodnout se s ostatními
- přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč)
- nebát se požádat o pomoc, radu

Sebeovládání, přizpůsobivost

- reagovat přiměřeně dané situaci (odmítat agresi, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídit)
- odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné
- plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)
- hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem
- přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostatcích, být schopné se z něho poučit
- přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci
- umět se přizpůsobit změnám

Sebepojetí, city, vůle

- odložit splnění osobních přání na pozdější dobu
- odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)
- přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit
- přijímat pokyny
- plnit činnosti podle instrukcí
- přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese
- projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)
- přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)

- přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)
- umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)
- rozhodovat sám o sobě (o svém chování)
- porovnávat hrdiny pohádek, určovat jejich vlastnosti a všímat si rozdílů mezi nimi
- působit na rozvoj volného úsilí a soustředění
- vyjádřit vlastní dojmy a zážitky z kulturní akce
- vyjádřit, co se nám líbí a co se nám nelíbí
- probouzet u dětí fantazii a představivost, radovat se z tvořivé práce
- chápat jednání postav dětských hrdinů v literárním textu

3. Dítě a ten druhý (oblast interpersonální)

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v interpersonální oblasti je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.

Komunikace s dospělým

- navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)
- spolupracovat s dospělým
- respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)
- obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.
- rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání
- posilovat chování ve vztahu k druhému
- upevňovat vztahy dětí ke svým rodičům a prarodičům, uvědomit si úctu k jejich věku a pomáhat jim
- znát pojem poslušnost a vědět, proč posloucháme rodiče a prarodiče, učitelky
- vytvářet vztah k rodině, k rodinným příslušníkům a uvědomit si povinnosti členů rodiny
-
- vědět, jak pečuje maminka o své dítě a jak mamince a tatínkovi jejich péči vynahrazujeme
- vytvářet u dětí poznatky o vhodném společenském chování při společných akcích

Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech

- aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)
- chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat
- vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat
- spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)
- obohacovat citový život dětí a upevňovat přátelský vztah mezi nimi
- umět si společně hrát a dodržovat pravidla
- vést děti k utváření pěkných vztahů mezi sebou navzájem
- rozvíjet schopnost spolupracovat se společenstvím ostatních dětí
- prohlubovat dětská přátelství
- prohlubovat schopnost poučit se od kamaráda
- motivovat děti k ochotě a snaze pomáhat tomu, kdo to potřebuje
- prožívat radost z možnosti splnit přání druhým
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování
- spolupracovat při hře s kamarádem

- hledat rozdíly mezi životem miminka, malých dětí a dětí v mateřské škole
- navozovat citový vztah k mladším kamarádům

Sociabilita

- obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení
- všítat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)
- chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené
- k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)
- porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)
- nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout
- bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)
- uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)
- spoluvytvářet prostředí pohody
- respektovat rozdílné schopnosti
- důvěřovat vlastním schopnostem
- cítit sounáležitost s ostatními
- nabídnout pomoc
- dodržovat herní pravidla
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování
- vyvinout úsilí, společně splnit úkol
- nepřeceňovat své síly, odhadnout své možnosti

4. Dítě a společnost (oblast sociokulturní)

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti sociálně – kulturní je uvést dítě do společnosti ostatních lidí a do pravidel soužití se s ostatními, uvést je do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.

Společenská pravidla a návyky

- umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci,
- dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti
- chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat
- zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby
- rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy
- pojmenovat povahové vlastnosti
- pochopit funkci rodiny a jejích členů
- připravit dětem radostný vstup do mateřské školy
- vhodnou formou připravovat děti na zápis do první třídy
- vytvářet vztah k lidem, kteří jsou ve své profesy odborníky
- rozvíjet u dětí zájem o práci a pěstovat k ní kladný vztah
- vážit si výsledku činnosti jiných i svých dovedností
- ochotně naslouchat přání a potřebě ostatních dětí a podporovat radostné veselí při společných akcích
- vnímat a přijímat základní hodnoty ve společnosti rodiny

Zařazení do společnosti

- orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování
- reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)
- vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy
- navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství
- cítit se plnohodnotným členem skupiny
- projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí

- být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu
- vytvořit prostředí k utváření osobní pohody
- navodit radostnou atmosféru ve třídě, těšit se na příjemný pobyt v mateřské škole, na příjemné společné zážitky
- rozvoj schopností žít ve společenství, spolupracovat, spolupodílet se na společných činnostech
- vyjádřit dostatečně pocity, přání a úsudek
- upevňovat citové vztahy k rodině a ke svému okolí, uvědomit si příjemné a nepříjemné prožitky
- používat zdvořilostní oslovení, umět pozdravit, požádat a poděkovat, zdvořile oslovit

Kultura, umění

- pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)
- vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)
- v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění
- všimnout si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)
- zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)
- vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností
- připravovat společné slavnosti k přivítání Mikuláše
- seznamovat s tradicemi blížících se vánočních svátků
- vysvětlovat dětem morální ponaučení, které plyne z obsahu pohádky
- porovnávat situace příběhů se svými vlastními zkušenostmi
- rozlišovat kladné a záporné vlastnosti postav
- seznamovat se s tradicemi Velikonoc
- poznávat kulturní a památná místa v nejbližším okolí

5. Dítě a svět (oblast environmentální)

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v environmentální oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí – počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu – a vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí.

Poznatky, sociální informovanost

- orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)
- zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují
- rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje)
- mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice)
- uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný
- mít poznatky o své zemi, (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné svátky a události)
- mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů - přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste, nebo se pěstuje, žijí zvířata apod.)
- mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách)
- chápat základní pravidla chování pro chodce
- mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav
- upevňovat posloupnost měsíců v roce a dnů v týdnu
- pomoci rodičům i dětem orientovat se v novém prostředí
- všimnout si rozmanitosti okolního světa
- posilovat lásku k živé a neživé přírodě
- seznamovat děti se společenstvím lesa
- všimnout si tvarů a barev v přírodě
- seznamovat děti s různými druhy stromů a keřů, znát plody některých z nich
- objevovat význam ovoce a zeleniny pro zdraví člověka
- osvojovat si poznatky o lese, vědět jak se v lese chovat, význam lesa pro člověka
- seznamovat děti s dopravními prostředky a značkami
- rozdělovat dopravní prostředky podle místa pohybu a jejich účelu
- rozlišovat časové představy během celého dne
- seznamovat děti s činnostmi, které se vztahují a jsou charakteristické k určité části dne
- poznávat jiné kultury

- poznávat činnosti, které nesvědčí životnímu prostředí
- hledat odpovědi na otázky o povoláních
- hledat v knihách a na obrázcích řemesla a povolání - práce s obrázky
- vědět, kde pracují rodiče a jaké činnosti vykonávají
- vést děti k šetření s potravinami, neplýtvat s nimi
- poznávat věci, které člověku slouží při práci
- seznamovat děti s některými domácími a hospodářskými zvířaty
- seznamovat děti s užitkem a životem těchto zvířat
- postupně učit děti poznávat a pojmenovat mláďata zvířat
- znát, kdy nám zvíře může ublížit a jak se chovat ke zvířatům, která neznáme, a která nám nepatří
- seznamovat děti s lidovými říkadly a zvyky
- rozlišovat a prohlubovat poznatky dětí o změnách v přírodě způsobených ročním obdobím
- seznamovat se světem květin, rostlin, všítat si jejich rozmanitosti a barev
- seznamovat děti s lidovými tradicemi a zvyky, s činnostmi během celého roku
- vhodnou formou vysvětlit proč slavíme různé svátky
- prohlubovat citový vztah k přírodě
- poznat a pojmenovat některý hmyz, seznamovat se s jeho základními vlastnostmi
- pozorovat s dětmi rybník, potok, život kolem nich, upozorňovat je na možná nebezpečí
- prohlubovat u dětí znalost o neživé přírodě
- objevovat tajemství planety Země
- rozvíjet povědomí o životě lidí a zvířat na planetě Zemi
- přiblížit dětem pojem živelná pohroma a uvědomit si případné nebezpečí (nebezpečí ohně)
- přiblížit dětem život v moři (rozdíly potok, řeka, moře)
- seznamovat děti s některými exotickými zvířaty

Adaptabilita ke změnám

- zajímat se, co se v okolí děje, všítat si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování
- vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat
- ctít oslavy narozenin, svátků, slavností
- učit se chápat přirozený vývoj ve změnách počasí
- upozornit děti na možnost využití větru k dětským hrám a činnostem
- umět charakterizovat roční období dvěma až třemi typickými znaky
- seznámit děti se střídáním dne a noci

Vztah k životnímu prostředí

- znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí
- uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu)
- všímat si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.
- spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)
- být citlivý k přírodě
- seznamovat děti se změnami počasí, jak počasí mění tvář země
- osvojovat si jednoduché poznatky o přírodě a jejích proměnách
- porozumět, že všechno kolem nás se mění, že je třeba s těmito změnami v přírodě a životě počítat
- poznávat činnosti, které nesvědčí životnímu prostředí

6.3 Vzdělávací okruhy

Toto téma je rozpracováno na 9 vzdělávacích okruhů, kde jsou vyznačeny specifické cíle, očekávané kompetence a hlavní činnosti a příležitosti, které ve vzdělání vytváříme, dítěti nabízíme a umožňujeme.

Podrobně rozpracované jednotlivé okruhy jsou uloženy v Třídním vzdělávacím programu a jsou denně využívány při každodenním plánování a práci učitelek mateřské školy s dětmi.

7 EVALUAČNÍ SYSTÉM A PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA

Tato oblast by měla ověřovat naplňování stanovených záměrů, cílů a kompetencí v dokumentech školy. **Hodnocení** provádíme neustále, je přirozenou součástí naší práce. Je neformální, spontánní.

Oblasti hodnocení:

- kvalita individuálního rozvoje a učení dětí
- kvalita práce pedagogických pracovníků
- kvalita práce provozních pracovníků
- kvalita práce vedoucí učitelky

Cílem **evaluace** je ověřovat, zlepšovat kvalitu všech činností v MŠ, hledat nové možnosti, způsoby zkvalitnění práce s dětmi, vzájemných vztahů na pracovišti, zkvalitnění podmínek mateřské školy /materiální, personální, hygienické.../

7.1 Oblasti evaluace

Školní vzdělávací program

- kontrolovat respektování a naplňování požadavků RVP PV, soulad s RVP, funkčnost ŠVP
časově: 1x ročně *odpovědnost: vedoucí učitelka, učitelky*

Třídní vzdělávací program

- kontrolovat respektování a naplňování požadavků ŠVP PV
časově: týdně, měsíčně *odpovědnost: učitelky*

Hodnocení souladu vytvořených podtémat každého měsíčního bloku

- zda jsou vhodně připraveny, co chybělo, k čemu se vrátit
časově: měsíčně *odpovědnost: učitelky*

Hodnocení kvality týdenních podtémat, denních činností

- co děti nejvíce zaujalo, co se naučily, co se povedlo a co ne, aktivita dětí, každodenní prolínání vzdělávacích oblastí
časově: denně *odpovědnost: učitelky*

Hodnocení vlastního průběhu vzdělávání z hlediska používaných metod a forem práce

- časově: denně *odpovědnost: učitelky*

Hodnocení pokroků dětí s odkladem školní docházky

časově: průběžně

odpovědnost: učitelky 2. třídy MŠ

Hodnocení osobního rozvoje pedagogických pracovníků

- uplatnění poznatků z DVPP ve vlastní práci, sebehodnocení pedagogů – tvořivost, improvizace, pedagogický styl, vystupování

časově: průběžně

odpovědnost: učitelky

Hodnocení činnosti zájmových aktivit

časově: průběžně

odpovědnost: učitelky

Hodnocení materiálních, technických a hygienických podmínek školy

časově: průběžně

odpovědnost: učitelky, vedoucí učitelka, provozní pracovnice

Hodnocení spolupráce a vzájemných vztahů s rodiči

časově: průběžně

odpovědnost: učitelky, vedoucí učitelka

- **Hodnocení spolupráce s ostatními organizacemi**

časově: průběžně

odpovědnost: učitelky, vedoucí učitelka

Vedení přehledů o rozvoji a vývojových pokrocích dítěte

Vedení přehledů o preventivní logopedické práci s dětmi – zápisy rodičům

časově: průběžně

odpovědnost: učitelky

Pololetní hodnocení výsledků vzdělávání

časově: 2x ročně

odpovědnost: učitelky

Hodnocení celkové práce MŠ, hodnocení výsledků vzdělávání

časově: 1x ročně

odpovědnost: vedoucí učitelka

Hodnocení životosprávy dětí v mateřské škole

časově: 1x ročně

odpovědnost: vedoucí učitelka , učitelky,vedoucí školní jídelny

7.2 Metody a formy hodnocení:

- vzájemné konzultace učitelek, učitelek a vedoucí učitelky, učitelek a ředitelky školy, vedoucí učitelky a ředitelky školy
- vzájemná konzultace s rodiči
- vzájemná konzultace s pracovníky PPP, odborníky (logoped, psycholog,...)
- zápisy a záznamy do TVP PV
- pedagogické a provozní porady
- kontrolní činnost vedoucí učitelky, ředitelky školy u pedagogických i provozních pracovníků - hospitace a následné rozbory, vzájemné hospitace učitelek
- podněty ze strany rodičů, zřizovatele, zprávy ČŠI
- články na internet, do tisku, fotodokumentace, nástěnky pro rodiče
- pedagogické a provozní porady

Pedagogické pracovnice mohou využívat i dalších metod a forem hodnocení pro splnění daných cílů, pro všestranný rozvoj dětí předškolního věku.

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání **Poznáváme svět s Křemílkem a Vochemůrkou** vypracovala Jana Murdychová, vedoucí učitelka MŠ s celým kolektivem školy, který je tvořen kvalifikovanými učitelkami.

Při tvorbě programu bylo čerpáno z RVP PV 2017, z materiálu Konkretizované očekávané výstupy, z pedagogických poznatků a zkušeností z minulých let.

ŠVP PV s motivačním názvem „Poznáváme svět s Křemílkem a Vochemůrkou“ má platnost od 1. 9. 2017 až do jeho další aktualizace. Tímto se ruší ŠVP PV s č. j. 95/2012.

ŠVP PV je závazný pro všechny zaměstnance školy. Byl projednán a schválen na pedagogické radě dne.....a je uložen pod číslem jednacím.....

Školní vzdělávací program nabývá účinnosti dne 1. 9. 2017.

.....
RNDr. Věra Pavlová
ředitelka školy

.....
Jana Murdychová
vedoucí učitelka MŠ

V Pecce dne 30. 8. 2017

8 DODATKY KE ŠKOLNÍMU VZDĚLÁVACÍMU PROGRAMU

1. Desatero pro rodiče – základní informace rodičům o tom, co by mělo dítě zvládnout před vstupem do ZŠ